

Na osnovu članka 25. stavak 10 Statuta Komore magistara farmacije Kantona Sarajevo, Komora magistara farmacije Kantona Sarajevo je, na Skupštini koja je održana dana 26. 02. 2015. godine, donijela

KODEKS FARMACEUTSKE DEONTOLOGIJE

I-UVODNE NAPOMENE

Članak 1.

Kodeks farmaceutske deontologije (u daljem tekstu **Kodeks**) uvažava tradiciju, historiju i savremena dostignuća struke.

Članak 2.

Kodeks je namijenjen usmjeravanju magistara farmacije koji su zaposleni u apotekama u obavljanju djelatnosti, njegovom odnosu prema pacijentu, strukovnom kolegi, drugim zdravstvenim radnicima i ukupnoj javnosti.

Članak 3.

Kodeks prihvataju, ličnom izjavom, nakon položenog stručnog ispita, svi magistri farmacije koji su zaposleni u apotekama, u sjedištu Komore magistara farmacije Kantona Sarajevo.

Članak 4.

Izjava glasi:

Ja, _____, magistar farmacije, svečano izjavljujem da ću:

- Svoj poziv obavljati u skladu sa etičkim načelima ovoga kodeksa, savjesno i dostojno;
- Svoj rad posvetiti humanosti i zaštiti zdravlja ljudi;
- Dati prednost koristi bolesnika pred ličnim interesom;
- Brinuti se za ispravnu, efikasnu i sigurnu upotrebu lijekova;

Magistar farmacije može uskratiti izdavanje lijeka pacijentu kada procijeni da će time zaštititi njegovo zdravlje.

Ukoliko je pacijent dobio recept za lijek koji mu se namjerava uskratiti, magistar farmacije će odmah konsultirati ljekara koji ga je propisao.

Magistar farmacije lično je odgovoran za lijekove koje je izdao bez recepta.

II – OPĆE ODREDBE

1. Odgovornost i neovisnost magistara farmacije

Članak 5.

Magistru farmacije osnovna je vodilja briga o zdravlju pojedinca društva.

Kao zdravstveni radnik dužan je svoje stručno znanje usmjeriti svakom bolesniku i građaninu. Svoj rad mora obavljati savjesno uz poštovanje čovjeka i njegovog života.

Članak 6.

Magistar farmacije u obavljanju svog poziva je samostalan i neovisan, u granicama svoje stručne osposobljenosti i u skladu sa zakonom. Za svoj rad odgovoran je svojoj savijesti, pacijentima i društvu.

Članak 7.

Magistar farmacije odgovoran je za svoj rad, kao i za rad stručno manje osposobljenog osoblja u apoteci.

Magistar farmacije dužan je nadgledati rad stručno manje osposobljenog osoblja u apoteci.

Magistar farmacije ne smije dozvoliti izdavanje lijekova u apoteci osobama kojima to zakon ne dopušta.

Članak 8.

Magistar farmacije dužan je, u granicama svoje stručne osposobljenosti i nadležnosti, spriječiti pogrešno liječenje.

Magistar farmacije može, u interesu pacijenta, uskratiti izdavanje lijeka.

Ukoliko je takav lijek propisan na recept, mora se odmah konsultirati sa ljekarom.

Magistar farmacije lično je odgovoran za lijekove koje je izdao bez recepta.

2. Obrazovanje

Članak 9.

Magistar farmacije dužan je svoje stručno znanje održavati i neprekidno ga dopunjavati novim saznanjima iz farmaceutske nauke.

Rukovodilac apoteke dužan je svojim saradnicima omogućiti obrazovanje i podupirati njihovo profesionalno usavršavanje.

II - POSEBNE ODREDBE

1. Uloga magistara farmacije u zdravstvu

Članak 10.

Zadatak magistra farmacije u zdravstvu je da osigura snabdijevanje stanovništva lijekovima.

Magistar farmacije obavlja posao koji je od općeg interesa. Magistar farmacije dužan je jednako se odnositi prema svim korisnicima njegovih usluga.

Magistar farmacije dužan je pružiti pomoć bolesniku koji je u neposrednoj životnoj opasnosti, bez obzira koje je specijalističko znanje stekao i u kojem je području djelovanja trenutno angažiran, u situaciji kada je ljekarska pomoć nedostupna.

Članak 11.

Magistar farmacije dužan je štiti interes i ugled apoteke i druge zdravstvene ustanove u kojoj je zaposlen.

Članak 12.

Magistar farmacije poštuje povjerljiv i lični značaj stručnih dokumenata.

Povjerljivi su bilo koji podaci o pacijentima koje magistar farmacije sazna tokom obavljanja svog posla, i zato ih čuva kao profesionalnu tajnu. Rukovodilac apoteke dužan je na ovo skrenuti pažnju zaposlenih i zatražiti od njih poštivanje ove odredbe.

U cilju čuvanja profesionalne tajne magistar farmacije neće javno pričati o bolestima svojih pacijenata i ljekarskim receptima. Prilikom obavljanja radova, izbjegavat će navode koji bi mogli ugroziti poštivanje profesionalne tajne.

Iznimka se čini kada se pacijent slaže sa navodima.

Članak 13.

Magistar farmacije sarađuje sa drugim zdravstvenim radnicima prilikom izbora sigurne i odgovarajuće upotrebe lijekova.

Magistar farmacije dužan je sudjelovati u zdravstvenom prosvjećivanju građana.

Članak 14.

Magistar farmacije podupire sve aktivnosti i mjere sprečavanja bolesti i poboljšanja snabdjevenosti lijekovima koje njegova strukovna udruženja provode ili preporučuju.

Članak 15.

Magistar farmacije sarađuje sa organizacijama čiji je cilj unapređenje farmaceutske struke. Svojim radom i sredstvima dobrovoljno došprinosi radu i razvoju tih organizacija.

2. Odnos prema pacijentu

Članak 16.

U izvršavanju svojih obaveza, magistar farmacije obavezuje se:

- Da će sa jednakim osjećajem dužnosti prilaziti svima, kojima je potrebna njegova pomoć;
- Da će pacijentima koji se sami liječe pružiti stručnu pomoć i savjete u granicama svoje osposobljenosti i, ako to smatra potrebnim, pravovremeno ih uputiti ljekaru po savjet;
- Da će preporučivati samo one načine liječenja, lijekove i druge proizvode čiju primjenu može etički i stručno odbraniti;
- Da će uskratiti lijekove ili izdavanje medicinskih sredstava kada opravdano smatra da će ih osoba primijeniti na način koji je štetan po zdravlje.

Članak 17.

Magistar farmacije dužan je oprezno odgovarati na pitanja pacijenta ili treće osobe o bolesti, ili o značaju propisanih lijekova;

Magistar farmacije treba izbjegavati postavljanje dijagnoze ili prognoziranja toka bolesti u čijem liječenju sudjeluje. Pred pacijentom ili trećim licima naročito treba izbjegavati davati komentare o rezultatima medicinskih nalaza.

Članak 18.

Magistar farmacije treba steći i sačuvati povjerenje pacijenta.

3. Odnos prema saradnicima

Članak 19.

Magistar farmacije treba uspostaviti pravedan i kolegijalan odnos prema svojim saradnicima.

Magistar farmacije ima pravo tražiti od svojih saradnika da se ponašaju primjereno struci.

Članak 20.

Magistar farmacije-mentor dužan je kolegi pripravniku, đaku i studentu na praksi omogućiti sticanje praktičnog znanja.

Magistar farmacije-mentor dužan je onima koje podučava prenijeti poštovanje i ljubav prema pozivu i svojim ponašanjem služiti im za primjer.

Članak 21.

Magistri farmacije dužni su, pri vršenju svoga poziva, međusobno se pomagati i podupirati.

Magistar farmacije treba izbjegavati govor i djela koja bi mogla kolegi stručno i moralno naškoditi.

U slučaju profesionalnog nesporazuma, učesnici istog dužni su ga riješiti sporazumno.

Ukoliko se ne može postići sporazumno rješenje, o tome se obaviještava Arbitraža Komore.

4. Vrednovanje rada magistara farmacije

Članak 23.

Magistar farmacije ima pravo i dužnost da preko svojih strukovnih i drugih organizacija nastoji postići (utvrditi) odgovarajuće vrednovanje svoga rada.

Za izvršene usluge smiju uzeti samo poštenu naknadu.

(Magistar farmacije dužan je osigurati se za slučaj odštetnih zahtjeva u granicama svoje poslovne aktivnosti).

5. Zabrana (nekih) dogovora ili sporazuma

Članak 24.

Svi dogovori ili radnje koje obuhvataju špekulaciju na račun bolesnika, odnosno njegova liječenja u suprotnosti su sa profesionalnom etikom.

Zabranjen je bilo kakav nelojalan dogovor između magistra farmacije i doktora, medicinskog osoblja i svih drugih osoba.

Nelojalan dogovor je dogovor između dvije ili više osoba na štetu bolesnika ili treće osobe.

6. Oglašavanje (reklamiranje)

Članak 25.

Oglašavanje proizvoda i usluga treba mora biti u skladu sa Zakonom o lijekovima, i sa odredbama ovog kodeksa.

Svi oblici oglašavanja koje koristi (primjenjuje) apoteka moraju se striktno pridržavati slijedećih načela:

1. Njihov moto mora biti zdravlje građana;
2. Dužni su uvažavati socijalnu ulogu apoteka;
3. Dužni su uvažavati načelo kolegijalnosti u akademskom pozivu;
4. Dužni su uzimati u obzir prava i dužnosti apoteke kao javne službe u interesu organiziranog zdravstvenog snabdijevanja.
5. Dužni su uzeti u obzir prava i obaveze apoteke kao javne službe u interesu organiziranog zdravstvenog snabdijevanja.

a) zabranjeno oglašavanje

Članak 26.

U suprotnosti su sa čašću i ugledom farmaceutske struke:

1. Svi načini oglašavanja koji su tržišno napadni i suprotni etičkim normama;
2. Svi načini oglašavanja koji po sadržaju i obliku:
 - Nisu u skladu sa istinom, iskrivljuju je, zavode ili sadrže pretjerane tvrdnje;
 - Koriste praznovjerje i lakovjernost javnosti;

- Mogu nelojalno uticati na promet, na štetu drugih apoteka;
- Sadrže svima zajedničke profesionalne obaveze i zadaće čiji način i oblik izvođenja pripisuju kao posebne zasluge samo one apoteke koja tu reklamu realizira;

b) dozvoljeno oglašavanje

Članak 27.

Oglašavanje je dozvoljeno:

- U okviru zajedničkog strukovnog oglašavanja koje preporučuje ili organizira Komora;
- Unutar apoteke i na fasadi zgrade, ako je u skladu sa drugim odredbama;
- Unutar apoteke;
- Ploča ili pano, kao upozorenje na javnom mjestu, koji označavaju najbližu apoteku i sadrže samo tekst i adresu apoteke;
- Kao jednokrtna akcija prilikom otvaranja, ponovnog otvaranja, nakon renoviranja ili proširenja, kao i uz poslovne godišnjice apoteke, u jednostavnom obliku upozorenja na događaj, a sadrži samo tekst i adresu apoteke;
- Kao oglas u publikacijama (izuzeci su plakati) sa tekstom i nazivom apoteke;
- Dodani tekst može obuhvatiti samo upozorenje o asortimanu proizvoda koji se, osim lijekova, prodaju u apoteci.

Članak 28.

Oglašavanjem se ne smatraju oglasi o radnom vremenu apoteke, dežurstvu i pripravnosti, niti objavljivanje promjene naziva i telefonskog broja.

IV – ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

Kodeks farmaceutске deontologije, i odredbe kodeksa međunarodnih organizacija kojima pristupi Komora, obavezuju sve magistre farmacije zaposlene u apotekarskoj (farmaceutskoj) djelatnosti. Sastavni dio Kodeksa farmaceutске deontologije čine *Principi farmaceutске etike*.

Članak 30.

Komora mora poduzimati mjere protiv prekršioca odredbi ovoga kodeksa.

Članak 31.

Kodeks farmaceutske deontologije stupa na snagu dan nakon usvajanja na Skupštini Komore magistara farmacije Kantona Sarajevo.

Sarajevo, 26. 02. 2015. godine

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE

KOMORE MAGISTARA FARMACIJE KANTONA SARAJEVO

Fatih

PRINCIPI FARMACEUTSKE ETIKE

1. MAGISTRU FARMACIJE I NJEGOVIM SARADNICIMA PRIMARNI CILJ JE DOBROBIT PACIJENTA I CIJELOG DRUŠTVA;
2. MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE ČUVATI ČAST I DOSTOJANSTVO SVOJE PROFESIJE I ON NE SMIJE SUDJELOVATI U AKTIVNOSTIMA KOJE OVU PROFESIJU MOGU DOVESTI NA LOŠ GLAS;
3. MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE U SVAKOM TRENUTKU POŠTIVATI VAŽEĆE ZAKONE I PROPISE I OSIGURATI DJELOTVORNOST FARMACEUTSKE USLUGE;
4. MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE POŠTOVATI POVJERLJIVOST INFORMACIJA KOJE DOBIVA OD PACIJENTA I NE SMIJE IH OTKRIVATI BEZ NJEGOVE SAGLASNOSTI ILI SAGLASNOSTI STARATELJA, IZUZEV AKO JE OTKRIVANJE TAKVE INFORMACIJE U INTERESU ZAŠTITE ZDRAVLJA PACIJENTA, ILI U INTERESU JAVNOSTI;
5. MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE NEPREKIDNO PRATITI I POZNAVATI DOSTIGNUĆA U OBLASTI FARMACEUTSKE NAUKE;
6. MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE ODBITI OBAVLJANJE PRAKSE KOJOM SE DOVODI U PITANJE PROFESIONALNA NEOVISNOST I RASUĐIVANJE;
7. REKLAMIRANJE I OGLAŠAVANJE FARMACEUTSKIH USLUGA TREBA BITI DOSTOJANSTVENO I NE SMIJE NARUŠAVATI REPUTACIJU PROFESIJE, NITI OSTAVLJATI DOJAM SUPERIORNOSTI NAD RADOM DRUGIH MAGISTARA FARMACIJE;
8. MAGISTAR FARMACIJE KOJI NAMJERAVA RADITI U APOTECI DUŽAN JE OSIGURATI SVE ZAKONOM PROPISANE UVJETE I PROPISANE STANDARDE- prepisati iz akaza tačan naziv standarda;
9. MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE SARAĐIVATI SA KOLEGAMA I SA DRUGIM PROFESIONALNIM ZDRAVSTVENIM RADNICIMA ZA (U SVRHU) DOBROBIT PACIJENATA I UKUPNE JAVNOSTI;

Magistar farmacije dužan je osigurati:

- Da lijekovi za koje je poznato da su predmet zloupotrebe ne mogu biti na dohvat ruke pacijentu;
- Da lijekove koje se propisuje i koji se izdaju na recept, budu odvojeni od lijekova koji su u slobodnoj prodaji i od OTC proizvoda;

- Da se jasno naznači koji su lijekovi u ručnoj prodaji za čije se izdavanje naplaćuje usluga, i da se pacijentu pravovremeno-prije nego što on uslugu zatraži- da informacija o tome;
- Da se za lijekove koji se izdaju po hitnom postupku osigura njihovo izdavanje uz odgovarajuću evidenciju i nakandno dostavljanje recepta za izdati lijek.

Obaveze Principa 2 –

MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE ČUVATI ČAST I DOSTOJANSTVO SVOJE PROFESIJE I ON NE SMIJE SUDJELOVATI U AKTIVNOSTIMA KOJE OVU PROFESIJU MOGU DOVESTI NA LOŠ GLAS;

Magistru farmacije nije dozvoljeno da svoje ime, sa stručnim titulama i društvenim priznanjima, svoje fotografije i druge lične podatke stavlja na raspolaganje u slučajevima kada time:

- Može dovesti do narušavanja ugleda i časti profesije;
- Reklamira bilo koji medicinski proizvod;
- Čini obmanu ili prevaru;
- Javno komentira rad kolega i drugih zdravstvenih profesionalaca;

Obaveze Principa 3 –

MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE U SVAKOM TRENUTKU POŠTIVATI VAŽEĆE ZAKONE I PROPISE I OSIGURATI DJELOTVORNOST FARMACEUTSKE USLUGE;

Magistar farmacije dužan je pratiti svaku izmjenu zakona, pravila i propisa kojima se regulira njegov rad, jer ga nepoznavanje tih činjenica ne oslobađa odgovornosti za njegov rad;

Obaveze Principa 4 –

MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE POŠTOVATI POVJERLJIVOST INFORMACIJA KOJE DOBIVA OD PACIJENTA I NE SMIJE IH OTKRIVATI BEZ NJEGOVE SAGLASNOSTI ILI SAGLASNOSTI STARATELJA, IZUZEV AKO JE OTKRIVANJE TAKVE INFORMACIJE U INTERESU PACIJENTA ILI JAVNOSTI;

Magistar farmacije dužan je osigurati povjerljivost informacija do kojih dolazi radeći svoj posao, osim u slučajevima:

- Kada od njega informaciju traži osoba koja je odgovorna za dalju njegu i tretman pacijenta, koji bez takve informacije ne bi bili mogući;
- Kada takvu informaciju zatraže osobe ovlaštene da kontroliraju upotrebu i promet opojnih droga;
- Kada objavljivanje takvih informacija narede, sud, mrtvozornik i slični, ali i tada isključivo osobama koje su za to dobile ovlaštenja;
- Kada se takve informacije koriste u medicinskim istraživanjima koja je odobrio etički komitet;

- Kada se takvom informacijom može preduprijeti rizik ugrožavanja javnog zdravlja stanovništva;
 - Kada je neophodno preduprijeti povredu ili narušavanje zdravlja trećim licima.
- O povjerljivosti informacija posebno je potrebno voditi računa tamo gdje postoje informatički sistemi.

Magistar farmacije dužan je procijeniti rizik i ozbiljnost mogućih posljedica neotkrivanja informacija u slučajevima kada se radi o djeci, maloljetnicima koji koriste kontraceptivna sredstva, ili ugrožavanju života pacijenta.

Obaveze Principa 5 –

MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE NEPREKIDNO PRATITI I POZNAVATI DOSTIGNUĆA U OBLASTI FARMACEUTSKE NAUKE;

Magistar farmacije dužan je pratiti naučna saznanja i svakodnevno uvećavati nivo profesionalnog znanja.

Magistar farmacije ne smije prihvatiti bilo kakvo profesionalno zaposlenje ukoliko nema znanje i iskustvo potrebno za taj segment rada.

Obaveze Principa 6 –

MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE ODBITI OBAVLJANJE PRAKSE KOJOM SE DOVODI U PITANJE PROFESIONALNA NEOVISNOST I RASUĐIVANJE;

Magistar farmacije, posebno onaj koji obavlja samostalnu praksu u apotekama, profesionalno je odgovoran za:

- Poštivanje svih zakonskih i profesionalnih normi;
- Djelotvornost i kvalitete farmaceutske usluge koja se pruža;
- Uvjeta rada u svakoj apoteci;
- Nabavku i izdavanje lijekova.

Obaveze Principa 7 –

REKLAMIRANJE I OGLAŠAVANJE FARMACEUTSKIH USLUGA TREBA BITI DOSTOJANSTVENO I NE SMIJE NARUŠAVATI REPUTACIJU PROFESIJE, NITI OSTAVLJATI DOJAM SUPERIORNOSTI NAD RADOM DRUGIH MAGISTARA FARMACIJE;

- Reklamiranje i oglašavanje farmaceutskih usluga mora biti u skladu sa zakonom i činjenicama, odmjereno i istinito;
- Magistrima farmacije nije dozvoljeno da sniženjima, darovanjima i nagradama podstiču pacijente na korištenje njihovih usluga;

- Magistar farmacije treba ograničiti korištenje naziva ustanove u kojoj radi prilikom davanja oglasa;

Obaveze Principa 8 –

MAGISTAR FARMACIJE KOJI NAMJERAVA RADITI U APOTECI DUŽAN JE OSIGURATI SVE ZA TO ZAKONOM PROPISANE UVJETE I STANDARDE.

Magistar farmacije dužan je osigurati da prostor apoteke bude primjeren njegovoj namjeni, a da identifikacijski znakovi apoteke budu na vidnom mjestu;

Magistar farmacije ne može dozvoliti da oznake, naljepnice i drugi promotivni materijali naruše ili umanje profesionalni izgled apoteke;

Obaveze Principa 9 –

MAGISTAR FARMACIJE DUŽAN JE SARAĐIVATI SA KOLEGAMA I SA DRUGIM PROFESIONALNIM ZDRAVSTVENIM RADNICIMA ZA (U SVRHU) DOBROBIT PACIJENATA I UKUPNE JAVNOSTI;

Magistar farmacije dužan je sarađivati sa svim zdravstvenim profesionalcima u cilju što kvalitetnije terapije i liječenja pacijenta , u mjeri koja mu osigurava profesionalnu nezavisnost.

Magistar farmacije ne smije preporučiti ljekara ili ordinaciju, osim po zahtjevu pojedinca koji traži medicinski savjet, niti smije tražiti od ljekara da recepte šalje u određenu apoteku.